

**УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА
В V КЛАС**

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Хорариум часове по учебен план: 1 час седмично - 34 часа годишно.

Обучението по „Информационни технологии“ (ИТ) в прогимназиален етап е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с учебната дисциплина. Тези базисни компетенции са задължителна част от техническата грамотност на съвременния млад човек и създават условия за пълноценното му реализиране в живота.

Обучението по ИТ се явява втори етап в цялостното обучение и използване на ИТ в училище, като от една страна затвърждава, надгражда и развива придобитите в началния етап знания, умения и отношения, а от друга позволява ориентирането на учениците в света на съвременните информационни и комуникационни технологии с цел избора на бъдеща професионална реализация.

Учебното съдържание е представено чрез очакваните резултати по теми за всяко от четирите ядра, определени чрез държавните образователни изисквания: „Компютърна система”, „Информация и информационни дейности”, „Електронна комуникация”, „Информационна култура”.

Обучението по всяко от ядра се осъществява на спираловиден принцип. Заложеното в пети клас учебно съдържание се надгражда в останалите класове като акцентът в този клас е върху изграждане на знания и умения за създаване на документи с графични обекти. В останалите заложените теми акцентът е върху придобиване на начални представи и умения за използване на приложен софтуер и експериментиране при решаване на задачи, свързани с изучаваните учебни предмети в пети клас.

В процеса на обучение по ИТ учениците се запознават с основни възможности на съвременните компютърни системи да обработват различен тип информация; да я представят в различна форма и да получават достъп до разнородна информация от различни източници (носители на информация, Интернет).

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ В V КЛАС

Основни цели на обучението на учениците по ИТ в V клас:

1. Да придобият увереност в собствените си компетенции при работа с персонален компютър.
2. Да се ориентират в съдържанието на информация, представена на различни носители или в Интернет.
3. Да придобият представа за възможностите на компютърните системи да обработват и представят разнородна информация.
4. Да умеят да експериментират с информация в текстов, табличен и графичен формат.
5. Да създават документи с графични изображения по зададени теми.

6. Да съхраняват и отпечатват компютърни документи.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (колони 1 и 2 от приложението).

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (колони 3, 4 и 5 от приложението).

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ИНФОРМАЦИОНИ ТЕХНОЛОГИИ В V КЛАС.

Преди започване на обучението на учениците в пети клас е необходимо да бъде направена проверка за началните компютърни умения на база на Държавните образователни изисквания за началния етап на основната образователна степен. Проверката на входното ниво има за цел да послужи за ориентир на учителя как да организира своята работа, така че да се постигнат целите заложи в колона 3 на учебната програма.

Основни акценти в оценяване постиженията на учениците в V клас е върху придобиването на практически умения за реализирането на определена задача на компютъра и наличието на първоначални знания за същността на изучаваните технологии.

Самият процес на реализация на поставената задача е труден за оценяване при групова работа в клас, поради невъзможността учителят да следи едновременно работата на всички ученици. Ето защо оценяването на постиженията на учениците става на база завършени проекти (учебни задачи) по отделните теми, а не изпълнението на една или друга задача, която е елемент от работата по проект. Наличието на краен резултат, който отговаря на първоначално поставената задача, е достатъчно основание да се счита, че ученикът притежава необходимите знания и умения за работа с изучаваното софтуерно средство.

Като писмена форма на оценяване могат да бъдат използвани чек листове за проверка на знанията по предмета. Наличието на изброени твърдения, с които ученикът трябва да се съгласи или отхвърли, е лесно за разбиране от обучаемите и позволява реализирането на самооценка от тяхна страна. За самооценка могат да се използват и електронни тестови варианти.

Проверката на знания в устна форма може да бъде направено чрез диалог, в който се поставят въпроси от учителя или другите ученици, свързани с реализирането на поставената задача, а не върху обясняването на основни принципи и понятия. Тук е препоръчително оценката на преподавателя да бъде направена в качествена, а не в количествена форма.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ.

Обучението по ИТ в V клас се извършва основно на практическа основа. Провеждането на часове в изцяло лекционна форма не е препоръчително. Когато е необходимо наличието на такъв учебен час, учителят трябва да осигури наличието на активни фази, в които учениците да споделят своите знания или виждания по разглежданата тема.

Акцентът при работата трябва да бъде върху разработването на учебни задачи, под формата на тематични проекти, чрез които се усвоява трайно и осъзнава предназначението на инструментариума в използваното програмно средство, е не върху механичното изпълнение на последователност от стъпки. Представянето на един или друг инструмент, команда или функция от изучаваното софтуерно средство става на

базата необходимостта от неговото използване при решаване на конкретната задача, по която се работи. Ето защо подборът на задача за реализация в клас трябва да бъде направен така, че да осигури възможността за представянето на новото средство.

Изучаването на ИТ в V клас е насочено към успешното използване на тези технологии в подпомагане усвояването на учебното съдържание от предметите, изучавани в задължителната подготовка. Това от своя страна определя избора на теми за реализация да бъде тясно свързан с изучавания в момента материал по различни учебни дисциплини от V клас.

Важен момент е обучаемите да работят по учебни задачи, които са постижими в рамките на един учебен час. Това може да бъде постигнато като се използват готови модели на документ, в които те трябва да редактират, коригират или променят съдържателната част с цел постигане на определен краен резултат. Този резултат трябва да бъде в явен вид и разбираем за обучаемите. Това налага изборът на учебна задача да бъде съобразен с възрастовите особености на обучаемите.

Понятията, които се въвеждат в пети клас свързани с компютърни системи и информационни технологии са посочени към първата тема, но се определят при тяхното срещане в практическата работа.

VII. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ И БРОЙ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ ТЕМИ В УЧЕБНИКА ПО ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА V КЛАС:

Компютърна система и ИТ

1. Функционално предназначение на основните части на компютърната система, елементи на потребителски интерфейс и начини за диалог на потребителите с компютърни приложения.

Организация на данните и носители на информация

2. Различни видове носители на информация и устройства, чрез които се получава достъп до текстова, звукова и графична информация.

3. Организация на данните в папки и файлове. Запознаване със съдържанието на носителите на информация. Правила за работа с носители на информация.

Създаване и обработка на графично изображение

4. Основни инструменти за създаване, трансформация и запазване на графични изображения.

5. Използване на стандартна и разширена цветова палитра. Избор на цвят и оцветяване на контурно графично изображение.

6. Използване на инструменти за изчертаване, рисуване със свободна ръка и копиране на части от изображение.

7. Използване на инструменти за избор на част от графично изображение. Вмъкване на текст в графично изображение.

8. Зареждане, обработване и отпечатване на графични изображения.

Работа със звукова и видео информация

9. Компоненти на компютърна система за възпроизвеждане и запис на звукова информация.

10. Използване на специализирани програми за контролиране на възпроизвеждането на музика, звуци и видео файлове.

Компютърна обработка на текстове

11. Основни понятия и правила при компютърна обработка на текстове. Зареждане на текстов документ.

12. Въвеждане на текст на български език. Стандарти за клавиатурна подредба.

Структурни единици на текстов документ – дума, изречение, абзац.

13. Редактиране на текст. Форматиране на ниво символи, маркиране, копиране, изтриване и вмъкване на текст. Съхраняване на текстов документ.

Електронни таблици

14. Основни елементи на електронна таблица: клетка, ред, колона. Примери за графична интерпретация на данни от електронна таблица.

15. Експериментиране с данните в готов модел на електронна таблица.

Компютърна презентация

16. Основни понятия при компютърна презентация: слайд, дизайн на слайд. Текст и изображения в слайд.

17. Разглеждане и демонстриране на готова презентация.

18. Създаване и съхраняване на кратка презентация, съдържаща текст и изображения.

Интернет

19. Използване на Интернет в ежедневието. Правила за безопасна работа в Интернет.

20. Зареждане на интернет-страници чрез въвеждане на адрес в специализирана програма.

21. Търсене на информация по зададена тема. Използване на хипервръзки за придвижване между отделните страници.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
КОМПЮТЪРНА СИСТЕМА	<p>Стандарт: Описва компютърна система, периферни устройства (с логически и физически имена) и различни носители на информация.</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - да знае основни части на една компютърна система с общо предназначение и тяхното предназначение; <p>Стандарт: Спазва и обяснява смисъла на основни правила за работа с компютър, периферни устройства и носители на информация.</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - спазва основни правила при работа с компютърна система, периферни устройства и носители на информация; <p>Стандарт: Отнася се внимателно и отговорно към компютъра, периферните устройства и носителите на информация</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p>	<p>Учениците трябва да усвоят:</p> <p>Тема 1. Компютърна система и информационни технологии</p> <p>Очаквани резултати за темата:</p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - има представа за ролята на ИТ в ежедневието; - знае кои са основните части на компютърната система и тяхното функционално предназначение. - има представа за софтуер, хардуер и връзката между тях - има представа за разнообразието от компютърни програми и тяхното предназначение - осъществява диалог с компютъра като използва елементите на потребителския интерфейс 	<p>По Т1.</p> <p>Технологии, ИТ, компютърна система, софтуер, хардуер, интерфейс, входно-изходни устройства; клавиатура, мишка, монитор, принтер, скенер; компютърна програма, меню, прозорец, заглавен ред, ред с менюта, лента за превъртане,</p>	<p>На ученика трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стартира и приключва работата на компютърна система; - разпознава съобщенията, които се появяват на екрана при стартиране и приключване работата на компютъра; - зарежда и затваря компютърни програми; - оразмерява и премества прозорците, в 	<p>Български език (Речников запас, Стил на изразяване)</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
ИНФОРМАЦИОННА КУЛТУРА	<p>- демонстрира отношение на грижовен потребител при работа с компютъра, периферните устройства и носителите на информация</p> <p>Стандарт: Познава и използва възможностите на компютърната система за възпроизвеждане на мултимедийно съдържание</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- познава основните средства, използвани в компютърните системи за възпроизвеждане на звук и видео;</p> <p>- възпроизвежда звукова и видео информация.</p> <p>Стандарт: Разпознава и реагира по подходящ начин на съобщения, извеждани от приложения и/или операционната система</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- познава съобщенията, извеждани от приложенията при приключване работа с тях;</p> <p>- познава съобщенията, извеждани на</p>	<p>- стартира и приключва работа с приложения;</p> <p>- спазва правила за безопасна работа и коректна експлоатация на компютърна система.</p>	<p>плъзгачи, диалогов прозорец, прозорец за съобщения, лента с инструменти, работна област, ред за съобщения, текстово поле, списъчно поле, списък, падащ списък, радиобутон, поле за отметка, страница с етикет</p>	<p>които се зареждат програмите</p> <p>- превключва между няколко отворени прозореца на екрана;</p>	<p>Всички учебни предмети, в които може да се използват дискове с мултимедийно съдържание по предмета</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
ИНФОРМАЦИЯ И ИНФОРМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ	<p>екрана при стартиране и приключване работата с компютърна система.</p> <p>Стандарт: Знае и където е възможно употребява български термини при описание на дейностите, извършвани с компютърна система и компютърна мрежа</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- знае съответстващата българска терминология при описание на дейности, свързани с КС.</p> <p>Стандарт: Познава и спазва правилата за безопасна работа с компютър и компютърна мрежа</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- знае и спазва правилата за безопасна работа с компютърна система.</p> <p>Стандарт: Знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация при решаване на учебни задачи</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p>	<p>Тема 2. Организация на данните и носители на информация</p> <p><u>Очаквани резултати за темата:</u></p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - познава най-често използваните носители на информация; - разпознава устройствата необходими за различните видове носители на информация. - има представа за логическите и физическите имена на устройствата. - знае правилата за работа с носители на информация - обяснява понятията файл и папка 	<p>По Т2.</p> <p>носители на информация, (компакт диск, дискета и др.) файл, папка (директория),</p>	<p>- поставят носители на информация в устройствата на компютърната система, предназначени за тях;</p> <p>- запознае със съдържанието на носителите на информация;</p>	<p>КОО „Бит и технологии”</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
	<p>- търси информация по зададена тема в Интернет;</p> <p>Стандарт: Създава, обработва и съхранява графична, текстова и звукова информация и я комбинира.</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- използва основните инструменти за създаване и промяна на изображения в конкретен графичен редактор.</p> <p>Стандарт: Използва компютърни програми за работа с текст, графика, звук, видео, таблици презентация и тяхното комбиниране</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- познава основното предназначение и възможности на програмите за компютърна графика, текстообработка, ел. таблици и презентации;</p> <p>- изброява и обяснява основните понятия и дейности, свързани с</p>	<p>Тема 3. Създаване и обработка на графично изображение</p> <p>Очаквани резултати за темата:</p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - има представа за възможностите на програмите за работа с графични изображения; - работи свободно с основните инструменти на конкретен графичен редактор за създаване на изображение; - работи свободно с цветова палитра; - има представа за RGB цветова палитра; - използва инструментите за трансформация на графично изображение; - вмъква текст в изображение; 	<p>По Т3.</p> <p>графични редактори, RGB цветова палитра, инструменти за чертане и рисуване инструменти за избор на част от изображение-то</p>	<p>- зарежда контурно изображение за оцветяване;</p> <p>- избира цвят от стандартна и разширена цветова палитра;</p> <p>- изчертава познат графичен модел;</p> <p>- използва инструменти за изчертаване, рисуване със свободна ръка и копиране на части от изображението;</p>	<p>География</p> <p>Човекът и природата</p> <p>История</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
ЕЛЕКТРОННА КОМУНИКАЦИЯ	<p>използваните програми.</p> <p>Стандарт: Познава основните услуги и приложения в Интернет</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- познава правилата за безопасна работа в Интернет;</p> <p>Стандарт: Използва основни услуги на Интернет чрез специализиран софтуер</p> <p><u>Очаквани резултати:</u></p> <p>- зарежда интернет-страници в специализирана програма чрез въвеждане на адрес</p>	<p>- зарежда, съхранява, и отпечатва графично изображение.</p> <p>Тема 4: Работа със звукова и видео информация</p> <p><u>Очаквани резултати за темата:</u></p> <p>Ученикът:</p> <p>- познава и използва частите на компютърна система за възпроизвеждане и запис на звук;</p> <p>- използва компютърни програми за възпроизвеждане и запис на звукова информация;</p> <p>- контролира възпроизвеждането на видео информация.</p>	<p>По Т4: Звукова карта, видеокарта, тонколони, микрофон, слушалки</p>	<p>- възпроизведе музикално произведение и естествени звуци чрез специализирана програма;</p> <p>- възпроизведе музикален диск;</p> <p>- възпроизведе видео файл, като използва специализирана програма;</p>	Музика

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
		<p>Тема 5: Компютърна текстообработка <u>Очаквани резултати за темата:</u> Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - познава основните понятия и правила при компютърна обработка на текстове; - познава структурни единици на текстов документ - дума, изречение, абзац; - въвежда и редактира текст на български език; - форматира текст на ниво символи; - маркира основните структурни единици в текст; - извършва преместване, копиране, изтриване и вмъкване на маркиран текст; - запазва и зарежда документ създаден с текстообработваща 	<p>По Т5: знак (символ), дума, абзац, стандарти за клавиатурна подредба</p>	<ul style="list-style-type: none"> - въвежда текст с ограничен обем; - редактира въведен текст; - форматира текст на ниво символи; - зарежда и съхранява текстов документ; 	<p>Български език</p> <p>КОО „Бит и технологии”</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
		<p>програма.</p> <p>Тема 6: Електронни таблици <u>Очаквани резултати за темата:</u> Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - има представа за основните елементи на електронна таблица - клетка, ред, колона. - експериментира с данните в готов модел на електронна таблица; - разбира връзката между данни и тяхната графична интерпретация. <p>Тема 7: Компютърна презентация <u>Очаквани резултати за темата:</u> Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - познава основните понятия при компютърна презентация; 	<p>По Т6: клетка, ред, колона,</p> <p>По Т7: слайд, дизайн, презентация, електронна таблица</p>	<p>- променя данни в готов модел на електронна таблица;</p> <p>- експериментира с данните и тяхното графично представяне в готов модел на електронна таблица.</p> <p>- разглежда готова презентация;</p> <p>- създава презентация с позната съдържател на част.</p>	<p>Човекът и природата</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми	Контекст и дейности (за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки (за цялата програма)
		<ul style="list-style-type: none"> - разглежда и демонстрира готова презентация; - създава собствена презентация с обем до 10 слайда, съдържаща текст и изображения. <p>Тема 8. Интернет</p> <p><u>Очаквани резултати за темата:</u></p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> - има представа за ролята на Интернет в ежедневието; - спазва правилата за безопасна работа в Интернет; - зарежда интернет-страници в специализирана програма; - използва хипервръзки за придвижване в и между отделни интернет страници; - търси информация в Интернет по зададена тема. 	<p>По Т8: Интернет, интернет страници, сайт, адресно поле, хипервръзка, адрес</p>	<ul style="list-style-type: none"> - да въвеждат адрес в адресното поле на програма за разглеждане на интернет страници; - да зарежда интернет страници, свързани с намирането на конкретна информация. 	<p>Всички предмети, в които има възможност да се търси информация по изучавана тема</p>

